

Заблоцька Л. М.,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

МЕТОДИ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

У статті розглядаються деякі підходи щодо трактування поняття «інноваційні педагогічні технології», а також методи застосування інноваційних технологій в процесі навчання англійської мови професійного спрямування майбутніх фахівців туристичної галузі.

Ключові слова: інноваційні педагогічні технології, англійська мова професійного спрямування, процес навчання, майбутній фахівець туристичної галузі.

В статье рассматриваются некоторые подходы к трактовке понятия «инновационные педагогические технологии», а также методы применения инновационных технологий в процессе обучения английскому языку профессионального направления будущих специалистов туристической отрасли.

Ключевые слова: инновационные педагогические технологии, английский язык профессионального направления, процесс обучения, будущий специалист туристической отрасли.

Some interpretations of the concept of «innovative educational technology» as well as methods of innovative technologies usage in the process of learning English for professional needs to future tourism professionals are considered in the article.

Key words: innovative educational technology, English for professional needs, the learning process, future tourism professionals.

Постановка проблеми. Вихід української вищої освіти на світовий ринок інтелектуальних освітніх послуг в умовах конкуренції є одним із прогресивних стратегічних завдань, яке стоїть перед державною освітньою політикою нашої країни. Сучасна система освіти проходить складний процес оновлення, реформування й трансформації відповідно до високих європейських вимог. Все це, з огляду на сучасні світові глобалізаційні тенденції, зумовило проголошення курсу на пошук та впровадження інноваційних технологій та методик.

Оволодіння студентами вищих навчальних закладів освіти ґрунтовними знаннями, професійними вміннями й навиками виступає однією з найважливіших проблем у професійній підготовці спеціалістів та магістрів. Зокрема, майбутні фахівці туристичної галузі повинні вміти «працювати в команді, бути комунікабельними, самостійно вирішувати нестандартні виробничі завдання, креативно мислити, генерувати нові ідеї, уникати будь-яких конфліктних ситуацій, вміти швидко з них виходити» [5, с. 7]. Таким чином, перед вищими навчальними закладами стоїть завдання готувати висококваліфікованих, грамотних спеціалістів з належним інтелектуальним потенціалом.

Як учасник усіх глобалізаційних процесів, висококваліфікований спеціаліст у сфері туризму має бути активним учасником міжкультурної комунікації, володіти навичками усного та писемного мовлення відповідно до професійної ситуативної тематики, бути спроможним опрацьовувати іншомовну фахову літературу та інформативні матеріали. Тому навчальна дисципліна «Іноземна мова професійного спрямування» передбачає формування у студентів професійної іншомовної компетенції, що сприятиме їхній ефективній участі в процесі навчання й задоволенню професійних потреб студентів та очікувань суспільства у майбутньому.

На жаль, сьогодні в Україні, інноваційність вищої освіти ще не набула достатнього рівня ефективності, що є результатом певної непослідовності та низької ефективності державної освітньо-наукової та інноваційної політики. Українська вища школа дедалі більше схиляється у бік підготовки користувачів, а не генераторів нових знань, нових технологій, фахівців для забезпечення потреб інноваційного розвитку держави. Якість вітчизняної освіти, освітні стандарти та норми не завжди відповідають потребам, існуючим світовим стандартам, які висуваються до змісту освіти, до підготовки педагогічних кадрів, їх навчально-методичного забезпечення [3, с. 6].

Як зазначає Н. Ничкало, «Усталені стереотипи нерідко гальмують інноваційний розвиток, унеможливають сприйняття і впровадження нових ідей, нових методик, технологій. На жаль, це спостерігається на різних рівнях: викладач, майстер виробничого навчання, директор ПТНЗ та його заступники» [4, с. 12].

Тому вважаємо проблему використання інноваційних технологій у процесі навчання англійської мови професійного спрямування майбутніх фахівців туристичної галузі актуальною і такою, що заслуговує ґрунтовного опрацювання з метою практичної реалізації.

Аналіз актуальних досліджень. Здійснивши аналіз літературних джерел, можна стверджувати, що у розробці різних теоретичних та методологічних питань стосовно поняття педагогічної технології зроблено такими сучасними педагогами: А. Авершиним, В. Безпалько, Е. Белоною, Ю. Боднарчук, С. Вітвицька, В. Жураковським, Б. Лихачовим, О. Коваленко, М. Кларінім, В. Монаховим, Г. Селевко, В. Сидорова, В. Федорейко, М. Фіцула та ін. Проблему педагогічної інноватики висвітлено у працях таких вчених, як: О. Алармов, В. Білоус, М. Бургін, Н. Гавронська, Л. Горюнова, В. Журавльов, Г. Єрко, Л. Ілляшенко, В. Загвязинський, Г. Ковальчук, В. Марігодов, І. Носаченко, А. Ніколс, В. Олексенко, Т. Пастернак, Т. Циновнік, Є. Шматков, Н. Юсуфбекова та ін.

Мета статті – розкрити поняття про інноваційні технології, виокремити основні методичні вимоги щодо реалізації інноваційних технологій у процесі навчання англійської мови професійного спрямування студентів за спеціальністю «Туризм».

Виклад основного матеріалу. Термін «інноваційні педагогічні технології» є порівняно новим поняттям, яке увійшло в науковий обіг на початку 80-х рр. Як показав аналіз опрацьованої літератури, існують різні погляди

стосовно сутності цього поняття: одні розуміють це як певну систему вказівок щодо використання сучасних методів і засобів навчання; інші цілеспрямоване застосування прийомів, засобів, дій для підвищення ефективності навчання; треті – цілісний процес визначення мети, обґрунтування плану і програми дій та навчальних методів. Кожний з цих підходів має право на існування, оскільки охоплює різні сторони навчального процесу. Цим і пояснюється функціонування великого різноманіття педагогічних технологій.

Зарубіжні науковці надають великого значення проблемі інновації. При ЮНЕСКО діє спеціальний центр педагогічних інновацій для розвитку освіти. Міжнародне бюро з питань освіти при ЮНЕСКО видає багатотиражний фаховий журнал – Інформація та інновація в освіті. Педагогічна технологія – це системний метод створення, застосування, визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з використанням комп'ютера і людських ресурсів, завданням якого є оптимізація форм освіти (ЮНЕСКО) [3, с. 74].

Основу і зміст інноваційних освітніх технологій становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоствореної у традиційну систему. Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості [1, с. 24].

Сучасна науково-педагогічна діяльність вимагає пошуку нових методичних і методологічних підходів у процесі формування іншомовної компетенції майбутнього фахівця у сфері туризму. Варто зазначити, що ефективним у цьому руслі є використання інформаційно-комунікативних технологій, які інтенсифікують процес навчання, підвищують його ефективність.

Сучасні засоби навчання, які доповнюються новими мультимедійними комп'ютерними програмами, дистанційними курсами, інтернет-технологіями, уможливають не тільки ефективну подачу навчального матеріалу, а також здійснення контролю знань, умінь й навичок студентів. Окрім того, комп'ютерні технології варто застосовувати там, де необхідно організувати творчий або пошуковий процес, урізноманітнити виклад матеріалу з метою стимулювання креативного підходу студентів до виконання завдань, наприклад при підготовці англійських презентацій з фаху, створення туристичних буклетів тощо.

Одним із інноваційних методів є застосування інтерактивності, що передбачає активне двостороннє спілкування викладача і студента й одних студентів з іншими. Тобто, відбувається обмін інформацією між усіма учасниками навчального процесу. При навчанні за інтерактивною моделлю найчастіше на заняттях англійської мови професійного спрямування застосовуються ділові та рольові ігри, дискусії, мозковий штурм, фронтальне опитування, круглий стіл, дебати. Так, завдяки використанню ділових та рольових ігор із їх наступним обговоренням студентами «проживають» на практиці різні ситуації, наближені до реального життя, а це, в свою чергу, сприяє розвитку їх комунікативних та особистісних навичок.

В процесі навчання англійської мови професійного спрямування досить ефективно використовується система дистанційного навчання «Moodle». Ця система може виступати як засіб отримання студентами необхідної інформації, засіб навчання, засіб комунікації (зокрема, у ситуації викладач – студент) і як засіб перевірки знань, умінь та навичок. Зокрема, студенти часто послуговуються матеріалами таких курсів «Англійська мова професійного спрямування для студентів 2-4 курсів зі спеціальності «Туризм», а також «Англійська мова для магістрів зі спеціальності «Туризм», де розміщено тексти для самостійного опрацювання, навчально-методичні матеріали, тестові завдання для самоперевірки, глосарій, зразки оформлення ділових документів.

Широкого визнання у процесі навчання англійської мови професійного спрямування набуло використання проектно-методики. Вона дозволяє активізувати навчальну та пошукову діяльність студентів; формує вміння самостійно приймати рішення щодо презентації виконаного проекту; спонукає творчо підходити до підбору інформації, логічно і послідовно структурувати матеріал, робити висновки, а також розвиває вміння поводитися і спілкуватися із аудиторією. Для того, щоб створити проект з будь-якої теми, студент ґрунтовно вивчає проблему, з'ясовує мету і завдання, структуру викладу; креативно опрацьовує матеріал; естетично оформлює і добирає необхідне фото-, відео- чи аудіо- оформлення й презентує проект перед своїми колегами. Такий стиль викладання є досить ефективним.

Висновки. У процесі навчання англійської мови професійного спрямування майбутніх фахівців у галузі «Туризм» важливо використовувати інноваційні технології, які передбачають застосування сучасних інформаційних та телекомунікаційних засобів, проектно-методики, роботу з навчальними комп'ютерними програмами з англійської мови, систему дистанційного навчання «Moodle», створення презентацій в програмі Power Point, рейтингової системи оцінювання та ін., оскільки все це сприяє покращенню якості знань студентів, розвиває їхню ініціативність, креативність та вміння працювати як самостійно, так і в колективі.

Література:

1. Денисенко, П. А. Современные образовательные технологии и проблема моделирования профессионально-ориентированной деятельности [Текст] / П. А. Денисенко // Социология образования. – 2008. – № 3. – С. 23-30.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 338-340.
3. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
4. Ничкало Н. Г. Науково-методичне забезпечення – ключова умова розвитку системи / Н. Г. Ничкало // Професійно-технічна освіта. – 2006. – №2. – С. 12-14.
5. Панфилова А. П. Инновационные педагогические технологии. Активное обучение / А. П. Панфилова. – М. : «Академия». – 2009. – 7 с.